

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
14 Novembre st. v.
26 Novembre st. n.

Ese in fie-care dumineca.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 46.

ANUL XVIII.
1882.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 25 lei.

Frate și soră.

Bărbatul nevastei frumoase.

— Novelă. —

(Urmare.)

De nu-și retrăgea capul așa iute, putea vedea, că trăsura aceasta nu era singură, ci-i urmau și altele, în cari ședeau dame și bărbați. Va să zică nevasta lui nu mergea singură, ci făcea parte din o societate mai mare.

Însă el nu vedea acesta, ci se svêrcoliă sub impresiunea convingerii cumplite, că dânsa e păcătoasă. Oh! de ar pute să se scoale, să mîergă în urma lor, să-i suprindă și să-i treznescă cu mânia și resbunarea sa! Însă nu putea să iasă. Medicul l'a oprit.

Dar neastîmpărul lui era mai mare, decât oprăla medicului. Să fi simțit durerile cele mai grozave și să-l fi oprit toți medicii din lume, putut-ar fi el rămâne în pat?!

Se scolă dară cu mare trudă și necas. Se mbracă încet și se duse la otelul în care avea cvartirul nevastă-sa.

Neobservat de nimene, intră în odaia ei și se ascunse de după o perdea, așteptând să sosescă „necredincioasă”.

Așteptarea fu îndelungată foarte, căci trecu de mie-dădi, dar ea nu mai sosi. Și cu cât timpul trecea, cu atâta se măria neliniștea și mânia lui. Îl cuprinse și fîmea, dar nu putea ieși, căci speră în tot momentul rentîrcerea ei.

După mie-dădi în sfîrșit auzi ceva șgomot. Se cutremură. Hah! necredincioasă! Ușa se deschise și intră — cameriera cu amantul ei, un servitor în levrea.

— Șeși Nițule, — i dîse ea.

Și Nițu se lungi într'un fotel. scose o țigaretă și-o aprinse. Apoi dîse:

— Dar tu cum ești mulțămîtită cu slujba ta?

— Prê bine.

— E bună dîmna?

— Ba, ferit-a Dumneșeu. E caprițioasă, iute la mînie.

— Și totuș îți place?

— Nu ea, ci locul. Știi că ea-i o nevastă frumoasă; deci umblă mulți domni în casă. Aceștia toți îmi dau câte un florin doi cînd se duc. Am un vînit frumos, pentru care pot să sufer secaturile dîmnei.

— Cîte odată fireșce că ai să 'ndeplinești și lucruri mai gingașe. Să predai dîmnei și cîte o epistolă de dragoste?

— Se 'nțelege.

Perdeua se mișcă. Dar ei nu băgară de sêmă acesta.

— Și bărbatul nu știe nimica?

— Cum să știe! Că doră am atâta istetîime, ca să predau epistolele atunci, cînd el nu me vede. El nici nu visază ce se 'ntîmplă 'n giurul lui.

— Pe semne, nu-și teme nevasta.

— Fie dîs între noi, d umnea-lui e cam prostuț.

Și perdeua se mișcă ierăș.

— Dar dîmna răspunde la epistole?

— Cîte odată.

— Veși așa pășeșce omul decă se 'nsoră.

— Și-și ia una, care nu i se potriveșce.

— Stăpânii tei dară nu se nărăvesc?!

— Cum focul să se pôtă? Ea-i cultă, el nu-i.

— Pentru ce s'a măritat dară după el?

— Șciu că nu de dragul lui, ci numai pentru că are parale.

— Așă dară nu-i frumos din partea ei că-l înșelă

— Eu n'am dîs, că-l înșelă.

— Dar prietenii, epistolele și portarea ei?

— Tôte aceste încă nu probază nimica rău. Și decă ar și fi adevêrat ceea ce dîci, față de un astfel de bărbat n'ar fi nici o mirare. Omul neatent și fără simțiri delicate să nu-și iee de soție o femeie fină.

În momentul acesta se auzi din afară un șgomot de trăsuri. Cameriera esclamă:

— Vine dîmna!

Și după aceste vorbe amêndoi se scolară iute și ieșiră, ca dîmna să nu-i găsescă în odaie.

Cucandeu ascuns de după perdea abiă resullă. Iritarea lui ajunsese la culme. Momentul așteptat a sosit dară.

El auzi risetele nevastei sale resunând de pe trepte, apoi ușa se deschise și dînsa intră însoțită de tinerul, care ședuse lângă ea în trăsura.

— Poftim, șeși! — i dîse ea, aretându-i loc pe divan.

Acela se 'nchină și ocupă loc, așteptând ca mai ântăiu să ședă dînsa.

— Cum ești mulțămîtită cu escursiunea ce făcărăm? — început el.

— Prê bine.

— În adevêr, locurile sînt foarte frumoșe și interesante.

— Ier tu șcii atît de amabil să faci pe cice-ronel.

Bărbatul de după perdea nu mai putu răbdă. Cînd auzi, că nevasta dîce, „tu” tinerului cu care-și petrecuse ziua, mânia îl cuprinse și ca un leu turbal sări în mijlocul odăii.

— Hah! — răcni el, — nu m'am înșelat dară?

Ea se scolă spăriată și-l întrebă:

— Cum ai vînit aici?

— Numai Dumneșeu șcie, prin cîte chinuri. Căci me tortură o neliniste cumplită. M'am temut, că ai devenit necredincioasă, și ietă că nu m'am înșelat.

— Dar ce vorbești?

— Și încă me mai întrebî?! Mai bine te pocăieșce, recunoscîndu-ți păcatul cumplit. Te-am luat săracă, am jertfit tot pentru tine, dar tu cum respălășci bunetatea mea? Me tradezi.

— Eu? Ce insultă!

— Te găsesc dimpreună cu domnul acesta și totuș mai ai fruntea să tîgădești?

Nevasta început a ride 'n hohot.

— De domnul acesta me temi dară? Hahaha! Veși ce ridicul ești! Să șeși dară, că m'ai învinovățit cu nedreptul! Domnul acesta e vêrul meu.

— Vêrul teu?

Atunci se scolă și tinerul și adresându-se lui Cucandeu:

— Carele-mi cer scusele, — dîse, — pentru că ț-am pricinuit acesta neplăcere.

Bărbatul stetea 'nuimit.

— Să cred ore? — întrebă el apoi. Dar unde ai fost pân'acuma?

— Am studiat în străinătate și numai în sêptemăna trecută m'am rentors.

Cucandeu făcu din cap și nu șciea ce să dîcă.

Nevasta lui sîrșită, observându-i confusiunea, usă de aceea și grăbi să dîce:

— Veși dară, că nu te-am înșelat. Dar tot odată ai să recunoșci și adevêrul că m'ai insultat. Mi-ai atacat onîrea.

Bărbatul se eser frumoșe stete cîteva secunde pe gînduri, apoi se scolă de dînsa și i dîse:

— Me ier!

— Te ier dîmna în condițiunea ca asemenea momente să nu se mai repîșcă!

— Îți mulțămesc, — i răspuse el și i sărută mâna.

Încă în ziua aceea dânsa mai primi dela bărbatul seu și un colier frumos, numai ca să ierte „insulta”.

Când dânsa primi colierul și „vêrul” eră de față și surise în ascuns cătră ea, care i făcû semn cu còda ochiului să tacă. Dar bărbatul fericit nu observă acêsta.

De și scena ce o povestirăm mai sus s'a petrecut numai între șese ochi, aceea totuș n'a remas un secret. Cameriera, care vèduse tôte, grăbi s'o împărtășescă unei prietene, și astfel în scurt timp tot publicul șcîca scandalul.

Toți rideau de „bărbatul nevestei frumoșe”, care a fost atât de bine păcălit prin invențiunea ei de a-i presintă ca vèr pe adoratorul cel mai nou.

Eră un sujet bun pentru cronica scandalòsă locală, pe care l'a și exploatat toți de-a rândul.

În urmă apoi șoptele ajunseră și la urechia „nevestei frumoșe”. Ea de-o parte se genă, de alta se teme, că și bărbatul va auzi; deci cugetă că va fi mai bine să părăsescă băile acele.

Disse dară bărbatului, că i s'a făcut urit singură la băi fără de el; deci decă nu pòte să petrecă și dên-sul acolo, ea preferă a se rentòrce acasă.

— Ce femeie bună! — își disse el. Și eu totuș m'am indoit de credința ei!

A dòua și el își duse fericit nevêsta acasă.

*

Cumpenind jertfa cea mare, ce dânsa a adus pentru a nu fi fără de el, bărbatul încă pe cale începû să se gândescă, că ce fel de recompensă să facă nevestei sale? Dar fiind că el nu putea să ghicescă nimica, află mai cu cale să întrebe pe nevêstă-sa, că ce fel de distracțiune i-ar face acuma mai multă plăcere?

Ea răspuse, că nu doreșce nimica fiind obosită; dar decă el vré să facă ceva; facă pentru copii. Aceia sêrmanii tótă vèra n'au avut nici o petrecere, ci au stat numai în societatea instructorului și guvernantei lor. Și copiii trebuie s'aibă desfetare, nu pot să 'nvețe neconținut, căci în urmă li s'ar face urit de asta.

Acî este locul să spunem, că ei aveau doi copii, un băiat și o fêtă; acela eră de dece ani, acêsta de opt.

Copiii creșceau sub conducerea mamei, care pretindea a se pricepe mai bine în d'al d'aste decât bărbatul. N'avea intențiunea a-i da la școlă publică, pentru că acolo puteau să 'nvețe multe datini și vorbe urite; ei le ținea acasă un dascal și o guvernantă, cari ședeau în apartamentul copiilor.

Și în adevêr bieții copii aveau mare trebuință de repaus, căci de-atâta 'nvêțatură li se zăpăciă capul. Tótă ziua erau ocupați ba cu un studiu, ba cu altul; căci învețau biblie, catechism, geografie, istorie, musică, gimnastică, dans și o mulțime de limbi, afară de cea românescă, pe care după cum spunea mama lor — o puteau învăț și din servitori.

Numerul câte odată eșiau la plimbare, pe jos seu cu trăsurile lor mici, la cari se prindeau niște cai pitici.

Bărbatul la rândul seu recunoscû și dên-sul, că ȃu și copiii trebuie să aibă distracțiune, și ascultă cu plăcere cuvintele prin cari buna mamă dedea probă de iubirea-i plină de îngrijire.

Dascalii copiilor se mirau aflând acêsta. Ei nu pricepeau ce i-a pleznit d'odată dómnei prin minte, că-și aducea aminte și de copii, pe cari nu-i vedea cu lunile!?

— Și ce distracțiune ai dorî tu să facem copiilor noștri? — o întrebă bărbatul.

— O serată cu joc, la care să ia parte numai copii, prietenii și prietenile copiilor noștri.

— Escelentă idee! — disse el. Te rog dispune dară tôte cum vei socoti mai bine!

Și ziua seratei pentru copii se ficsă. Dómna numai decât începû să facă pregătirile.

Mai întâiu merse la oraș și comandă copiilor haine nòue, ier pentru sine o toaletă pompòsă, în care se pòtă primi pe părinții copiilor ce aveau să vină la serată. Apoi aduse un măestru, care trase cu materie nòue unele mobile cari i păreau învechite, căci nu putea să primescă cu niște vechituri pe óspeți așa de cinstiți.

Bărbatul avû să 'ngrigescă de vinuri fine, între cari și de Champagne, căci cu muierile o să vină și bărbați; tot el trebuia să angageze și cea mai bună bandă musicală, care a cântat și la celelalte familii de frunte.

De bucate, fripturi, prăgături purtă dânsa grige. În cât pentru dulceturi, fu chemat anume cofetarul de frunte.

Ce n'ar jertfi o mamă bună și iubitoare pentru distracțiunea copiilor sei!?

Bărbatul vedea cu suprinde, cum planul simplu, precum și-l întipuisse el din capul locului, încet-încet se tot măria, devenind tot mai strălucit și mai scump. Dar nu ȃcea nimica. Las' să aibă odată și copiii o ȃi de bucurie!

Numerul atunci începû să murmure, când i se presintă socotela pentru insemnele de cotillon. Nòue-deci și trei de florini! El nu putea înțeleghe, că ce trebuință este într'o serată pentru copii de cotillon și încă de cotillon așa scump? Nevêsta însé îl linișci, că așa trebuie să fie asta, că acuma nici seratele de copii nu sînt așa de simple ca mai de mult și că 'n sfêrșit ȃiarele vor publică descrierea acestei petreceri, ceea ce le va face o cinste mare.

Terminând tôte pregătirile, dómna începû să facă invitările. Cei mai mulți fure invitați prin poștă; la unele familii însé ea se duse în persoană, mândând ênsași cei patru cai frumoși, prinși la trăsura ei

Numerul copiilor invitați se urcă la cinci-deci. Cu fie-care erau invitați și părinții. Așa dară óspeții aveau să fie aproape la o sută și cinci-deci. Așa bal de copii încă nu s'a ținut la sate! — își ȃcea cu mândrie dómna.

În sfêrșit sosi și sêra petrecerii. Óspeții veniră mai toți, parte spre a oferî copiilor o sêră de petrecere, parte spre a vedé ceea ce încă n'a vècut, un bal de copii arangiat cu atâta lucș. Veselia a fost mare și petrecerea a avut un succes complet. Óspeții se depărtară, lăudând și criticând, după cum e obiceiul publicului care se rentòrce acasă din cutare petrecere familiară.

Ce mare a fost veselia, se pòte întipui, decă vom spune, că numai personalul servitoresc a beut un butoiu de vin de 4—5 hectolitre.

Dar la o sêptemână unii și alții începură a șopti 'n taină, că „bărbatul nevestei frumoșe” a rugat pe mai mulți ênși să-i gireze o poliță de o mie de florini. Dar numai cu mari percente a isbutit să-și câștîge semnătura unui — jidan.

Se 'nțeleghe, că aceste șoptiri erau însoțite de tot felul de observațiuni picante și malițioșe. Unii ȃceau, chiar, că acêsta a fost serata cea din urmă, care s'a arangiat de „nevêsta frumoșă”, căci lucșul ei estravagant a derangiat cu totul starea materială a bărbatului.

(Va urmă.)

Gândiri de foc . . .

gândiri de foc în mintea mea
Se luptă cu putere,
Și sufletu-mi adânc rănit
Se sfarmă de durere.

Lăsați amici! . . . al vostru sfat
Nu-mi folosește mie.
„Să uit, de sorlă joc să-mi hat”
Ce crudă ironie!

Amorul dus și 'n locul lui
Nepotolită ură:
S'ar șterge fără urme-atunci
Amara lovitură.

Dar când simțești cum te-a 'nșelat
O inimă infamă,
În care-adânc te-ai încreșut,
Ca fiu 'ntr'a sa mamă,

Și cu suspin când 'amintești
De-acele stinse zile,
În cari visai la scumpul sin
Al tinerei copile:

Atunci gândiți mai este chip
În lume de uitare? . . .
Lăsați-me în focul meu
Să vârs lacrimi amare!

M. Pompiliu.

Dietetica diverselor organe ale corpului nostru.

XII.

Dietetica părului și a unghiilor.

Corpul omenesc este în mai multe locuri acoperit cu păr; noi privim aici numai părul capului.

Părul trebuie, pentru prosperarea sa, să fie nutrit și uleit bine.

Acela ce dispune de sânge puțin, ce e slăbit prin ne-cas și boale, acela va încărunți său își va perde părul mai de timpuriu.

Uleiul capului e foarte necesariu, de oră-ce el nu permite evaporarea fluidelor nutritore dela rădăcina părului. Asemene trebuie proveșut, ca prin im său scôrță în cap să nu se împedecă creșcerea părului.

Căderea părului se cauzează prin o nutrire insuficientă și prin uscarea rădăcinei. Căderea timpurie se 'ntemeiează pe o dispozițiune moștenită, pe caracterul constituțiunii său aternă dela toate acele influințe, ce sânt în stare de a slăbi corpul omenesc; afară de aceea se câștigă și prin reconvășcența de boale grele. Căderea părului prin bătrânețe e insanabilă, ceea prin boale grele de multe ori irestaurabilă.

Mijlocele în contra căderii părului sânt: pomada de mēduva de oșe, uleu de amygdale și nuci, lângă cari se mai adaugă evantități minimali de uleuri eterice, (tinctură de centharide,) suc de citronă. Ca substanță întăritore — china. Dintre toate substanțele însă se promovază creșcerea părului prin curățenie, precum și prin delăturarea grabnică a sudorii capului.

Cultura părului ne dictază spēlarea și curățirea lui în toate zilele cu o perie; lângă apa necesarie adaugem puțin (o lingură) spirit. Afară de aceea să-l pep-

tenăm în totă ziua de două ori, deminēța și sēra. Dēcă părul este uscat și se rumpe ingrabă, atunci îl ungem cu una din substanțele de sus. Dēcă părul cade ușor său procedura frecării ne dōre, atunci să ne folosim de o perie mai mōle. Părul prē unsuors se unge cu galbēnuș de ou.

De și creșcerea părului se promovază prin tăiat, prin umblatul cu capul gol, totuș procedura primă prē de multe ori nu se recomandă. Spēlatul părului și al capului cu apă rece prē de repețe ori, precum și le-garea părului nu aduce nici un folos, din contra pōte fi stricăcios. Arsul părului e favorabil intr'atata, încât prin căldura părului se promovază circulația sângelui în giurul rădăcinei lui; prin urmare întrodūce și o nutrire mai bună a aceuia, strică însă părul crescut. Uleirea său pomadisarea moderată a părului e avan-tagiōsă.

Folosul unghiilor la mâni e: parte de a sprigini degetul la pipăit și apucat, parte de a prinde obiecte mici.

Ele pretind atât pentru curățenie, pentru estetică, cât și pentru a preveni unele boale și diformități o cultură deosebită.

Curățenia se întreține prin frecarea cu o periută mică său o bucată de petec săpunită; lungimea lor se pōte împedecă prin tăiatul cu un cuțit său forfecă; nici odată însă să nu le rumpem său le mișcăm.

Pelița din dreptul unghiei, ce acopere rădăcina ei, trebuie dată cu grige îndērēt cu un instrument.

Dr. Ioan Moga.

Plăcerea d'a fi urită.

— Comedie în o scenă de M. Ernest Legouvé. —

PERSONELE:

Suzane,
Marthe.

Acasă la Villeneuve, tatăl Suzanei și fratele Marthei.

Suzane, Marthe.

Suzane (întră, și-și pune pēlēria pe o mobilă.) Iē-tă-me.

Marthe. În fine! voiu dejună odată!

Suzane. Aveam multe de făcut. Trei lecțiuni să dau în acēsta diminēță!

Marthe. Dar unde?

Suzane. Deocamdată, la dōmna de Brignoles.

Marthe. Oh! atunci întēleg întārđiarea ta.

Suzane. Urești pe dna de Brignoles, verișōră?

Marthe. Eu, nici de cum!

Suzane. Ea este așă de bună cu mine!

Marthe. Oh! e prē bună.

Suzane. Și fiica sa, și fiul seu!

Marthe. Da, frumosul căpitan.

Suzane. Ah! dar ce-ți este?

Marthe. Îmi este că nu-mi place să te vēd dând lecțiuni, numai singură în acest Paris grozav.

Suzane (suriđēnd) Asta este sōrtea fe telor, care n'au nimic, trebuie să-mi câștig ceva pentru viēță. Tu singură n'ai trebuință de atâtea?

Marthe. Oh! eu, este ceva deosebit cu mine. Deocamdată, sânt cea mai bătrână intr'un mod teribil, ș'apoi, am un talisman.

Suzane. Un talisman!

Marthe. Figura mea.

Suzane. Cum?

Marthe. Priveșce-mi acēsta formă a feții obrazului!

Suzane. E bine?

Marthe. E bine, sânt urită, ietă tot!

Suzane. Urită!... cutezi să ȃici...

Marthe (arătându-și figura). Nu sânt eu cine ȃi-o spune, ci este ea.

Suzane. Tu n'ai vorbi așă de veselă, decă ai crede-o.

Marthe. Vorbesc veselă, fiind că acesta me încântă.

Suzane. Oh! și anume de ce?

Marthe. E un lucru așă de comod. Care este rolul cel mai frumos al lunei? Este acela de a fi flacău și june. E bine, o fătă urită, este un flacău. Ea face tot ce voiește ea, ea merge unde voiește. Prin urmare, dec' aș fi frumoșă, luând pe vărul nostru la braț, și mergnd cu el la preumblare; numai decăt ar ȃice cineva: „Ah! doi amoresi!” Pe cānd pe mine decă me întâlnește cineva cu vărul, ce ȃice? „Un frate și sora sa!” O urită este totdeuna o soră. Dar cānd este frumoșă, cāte neplăceri!

Suzane. N'aș fi cređut asta.

Marthe. S'auđim: pentru o domnișoră din lume, bogată, promisă unui om bogat ca ea, frumșetea nu este decăt o zestre deosebită, nimic mai mult; dar pentru o tineră sęcacă, fără bărbat, pe care sęcăcia sa o forțeză de a se aventurā în stradă, o față plăcută este un pericol în ori-ce moment. E bine, mica mea Suzane, tu ești prę frumoșă, de și ești sęcacă.

Suzane. Eu sânt frumoșă, în adevăr? E bine, me bucur de acęsta.

Marthe. Reușește planul meu.

Suzane. Ah! aici! unde e prin urmare acel pericol mare?

Marthe. Este... (După o tăcere). Suzane, tu ai fost crescută în America, nu e așă?

Suzane. O șcii destul de bine acęsta.

Marthe. Este obiceiul în acea țeră de a nu te urmări cineva pe stradă?

Suzane. Personele, care nu veniau din aceeași parte ca mine, da.

Marthe. Ah!... Este imposibil ca vre-un june frumos vędndu-te așă de frumoșă să nu fi gāndit a-ȃi declarā cā...

Suzane (incepnd să ridă cu hohot). Ah! ce idee!

Marthe. Cum! Nici odată nu ȃi-a făcut cineva vre-o declarațiune?

Suzane. Nici odată!

Marthe. Nici odată, în călătoriile tale, în preumblările tale prin New-York, vędndu-te vr'un om singur, nu te-a turburat cu vre-o vorbă vătēmătore?

Suzane. Un om să n'aibă respect cātră o femeie! Dar toți cari trec și cari au femei, fiice sęu surori, îndată alergau ca să-l pedepsescă și să le apere.

Marthe. Toți alergau în masă... cum așă? Ar trebui să profite cineva de liber schimb, ca să importeze acest obicei în Franca; pōte că, acesta nu l'ar opri.

Suzane. İmi aduc aminte cu tōte acestea cā...

Marthe. Am fost fōrte sigură, cā tot să întēmplă un „cu tōte acestea”...

Suzane. Acęsta să întēmplă la un curs de botanică; nu eram mai multe decăt patru sęu cinci femei între 300 de persoane.

Marthe. Și restul, ce erā?

Suzane (ridnd). Ōmenii!... Se află alte secse decăt secul masculin și secul feminin?

Marthe. Tu ai șeđut în mijlocul a 300 de ōmeni?

Suzane. Fără îndoielă, fiind cā noi ascultam aceeași lecțiune. De odată însă, pe cānd scriam, me pomenesc cu o hārtie în formă de epistolă trecndu-mi peste umăr și cāđnd peste māneca mea.

Marthe. Un bilet de amor!

Suzane. Tot așă credeam și eu.

Marthe. Imitare francesă!... Și ce ȃiseră quacherii?*

Suzane. Ei incepură să faca larmă în adunare.

Marthe. Și ce făcuși tu?

Suzane. Eu, continuaı cu scrisul. Apoi, cānd profesorul finise, ridicai brațul, și suflai peste hārtie, ca și cum ar fi fost un insect mic!... Tōtă lumea din adunare incepū să ridă și să aplauzeze, ier junele fu silit să iēsă din mijlocul vuietelor!... Așă.

Marthe. Este ceva încārtător! Dar nu e modă parisiană. Veđi tu, primirea ce se face femeilor la Paris...

Suzane. Dar ce are așă de grozav? Tōtă lumea me primește cu brațele deschise.

Marthe. Cu brațele deschise! întocmai!... Primindu-te ōmenii așă... Ah! tu nu vei cāde aici vre-odată!... În tot Francesul se află o inimă bęcără de trubadur... care aduce cu sine ca, îndată ce un om se află singur cu o femeie frumoșă, sęcacă și liberă... are numai două cugete: cel dintāiu de a-și arangia puțin cravata și de a-și neteđi pęrul; al doilea, de a-și ȃice: „Ah acuma trebuie să fac curte acestei domnișore”.

Suzane. Dar eu nu șcii nimic despre acestea... cine ȃi-a spus aceste secrete?

Marthe. Talismanul meu! Totdeuna el! Precum nu se uită nici odată la vre-o femeie urită, întocmai așă se uită după celelalte. Asta este ceea ce am făcut, și am vędut. Astfel, ięcă-te pe domnia ta, domnișoră Suzane Villeneuve, instituice; de vei cere consiliul unui avocat, unui medic, unui invęțat; la prima ta vizită, el ȃi face complimente, la a doua te numește „frumoșă mea clientă”; și, la a treia, după cum e și galantomia sa, ȃi predă un bilet de amor, te apucă de talie sęu se aruncă la genunchii tei... ōmenii imperiului se aruncă āncă în genunchi, deciși a nu să mai ridică.

Suzane. Da... bęcărăii de cari ȃși bate joc tōtă lumea.

Marthe. Nici decum! Acestea sânt obiceiuri naționale! De te vei duce ca să ceri ceva intr'un minister, nu vei gāsi decăt protectōri și apostilatori... După două ȃile, practicantii te string de mână, șeful de birou te sārută... pe frunte...

Suzane. Cum, să me sārute?

Marthe. Un șef de birou!... De vei plăti lęfurile subalternului sęu, apoi atunci te va conduce și la ministru!

Suzane. Ce? Și ministrul e tot așă?

Marthe. Oh! nu! nu!... E mare deosebire! ministrii sânt mai pe sus de aceste slābiciuni mici!... Funcțiunea lor este ca și preoția. Ei păzesc buna cuviință! Ei te respecteză!... Și tu n'ai de ce să te temi de ei!... Dar, de regulă ei, și senatorii pōte, toți, bęcărăi sęu tineri, frumoși sęu uriti, bogați sęu sęcaci, ampioiați sęu rentieri, industriași sęu artiști, civili sęu militari; toți trubaduri! trubaduri! trubaduri!... Și calici, cāci ei poruncesc totdeuna! Trubaduri și cāmētari, cāci ei imprumută pe sępiemānă... 200 pentru 100 interese, plătibile în... Nici unul nu e care să iubescă fără nici un interes... nici chiar un cāpitan!

Suzane (turburată) Un cāpitan!

Marthe. E bine, da! Cāci, fiind cā mi-a scăpat vorba, trebuie să-mi implinesc scopul!... İți inchipuiești tu cā, decă dnul de Brignoles urcă treptele nōstre cu o iuțelă așă de mare, și așă de adese-ori, să

* O sectă religiōsă ręcānditā mai cu sēmā în Englitera și în Statele-Unite din America.

facă acésta pentru iubirea ce o are în sculptură?... Dnul de Brignoles este amoresat de tine!

Suzane (suridënd). O șciu acésta.

Marthe. O șcii?

Suzane. Fără 'ndoielă, fiind că el mi-a spus-o.

Marthe. Și tu?

Suzane. Eu? asemenea îl iubesc...

Marthe. Și tu i-ai spus lui, asemenea?

Suzane. Fără 'ndoielă, fiind că el mi-a cerut să-i spun.

Marthe (a parte). Dă niște răspunsuri, cari te amesc!... (Tare.) Dar ai spus tu tatălui teu?

Suzane. Nu, încă! acesta e un secret... am dreptul să tac; acesta e secretul altuia, eu n'am dreptul să-l spun cuiva.

Marthe. Tu n'ai spus tatălui teu despre amorul dlui de Brignoles?

Suzane. Nu e nici un rău!... I voi spune despre acésta la timpul potrivit.

Marthe. Și când va fi timpul acesta?

Suzane. Când va fi hotărîtă căsătoria noastră.

Marthe (incremenită). Căsătoria ia! Creși tu că dl de Brignoles te va lua în căsătorie?

Suzane. Fără 'ndoielă!... Fînd că mi-a spus, că me iubește.

Marthe. Ce spui? E ceva curios! Ién spune-mi niscăi-va probe?

Suzane. Dăcă un om simșitor a declarat unei tinere: „Te iubesc!” și ea i-a răspuns: „Și eu te iubesc!” s'a isprăvit! sînt căsătoriți!

Marthe. Sînt căsătoriți! căsătoriți! Ah bine ar fi! Dăcă toți cari și-au spus acésta s'ar fi... Se vede că tu ti-aduci aminte de cealaltă lume! Ah! cum se întemplă acésta în America?

Suzane. De tot simplu, i se spune guvernorului...

Marthe. Ce-i acesta, guvernor?

Suzane. Acesta e numele ce se dă părinților.

Marthe. Îmi place mult acest nume de guvernor, el reprezintă autoritatea, disciplina...

Suzane. Dar, nici decum! nu sînt tocmai părinții, aceia cari căsătorește pe fiicele lor.

Marthe. Dăcă nu, atunci cine este acela care le căsătorește?

Suzane. Ele chiar.

Marthe. Ele chiar? Dar în fine, acest guvernor, trebuie să-și dea cu toate acestea consimțământul seu.

Suzane. Oh da! După...

Marthe. După ce? După căsătorie?

Suzane (simplu). Nu, după ce fêta și-a făcut alegerea.

Marthe. Fêta este care alege?

Suzane. Acésta îmi pare destul de drept, fiind că ea este, care se angagează.

Marthe. Da! dar guvernorul este care dă zestrea.

Suzane. O zestre? Cine-i cere zestre?

Marthe. Cum, în America, fetele?

Suzane. În America, fetele nu sînt forțate d'a cum-pără pe bărbatul lor; un om onest le găsește totdeuna destul de bogat înzestrate, când ele i aduc în căsătorie, o inimă fidelă și o viață fără vătămăre a cinstei. Dar, aici, nu pot să me opresc de a nu roși, când aud vorbindu-se de căsătorie!... S'ar crede cineva, la un tîrg!... Totdeuna acésta vorbă umilitoare: „Cât are ea?” Ea are... ea are aceea ce este ea!

Marthe. Scumpa mea copilă! Astfel creși tu, că sêrăcia ta nu va împedecă pe dl de Brignoles...

Suzane. Ce-mi pasă de sêrăcia mea, și care ar pute fi scopul seu, dăcă n'ar voi să me ia în căsătorie?

Marthe. Scopul seu? Scopul seu? Dar muma sa?

Suzane. Oh! muma sa, deosebit! Sînt sigură că acésta căsătorie este singura sa dorință.

Marthe. Ce spui?

Suzane. Ea mi-a spus-o de o mie de ori.

Marthe. Ea și-a spus-o?

Suzane. Nu în cuvinte, dăcă voiești, dar în fapte. Pentru ce me chiamă la ea fără 'ncetare?

Marthe. Pentru ce?

Suzane. Pentru ce m'amestecă ea în toate lucrurile? Pote face cineva astfel cu o altă femeie decât cu aceea pe care voiește să-o numescă fiica sa? Dar ce-ai tu, Marthe? ce ai? tu plîngi?

Marthe. Da, eu plîng. (Îmbrățișându-o). Oh! Suzane, cât rău îmi faci tu!

Suzane. Dar spune-mi...

Marthe (cu putere și a parte). Nu, asta e imposibil! Nu! nu voiesc să cred!... O femeie!... O mamă! Asta ar fi prè inspăimîntător! Dar, pentru el, e prè nepotrivit!... Și datorîa mea este de a-l demască (Ei)... De a te lumina! Suzane, dnul de Brignoles nu se va căsătorii cu tine! Domnul de Brignoles nu se va căsătorii cu tine...

Suzane. Paul, nu me iubește?

Marthe. Oh! nu șic, că el nu te iubește... Eu cred, tocmai din contră, că el este amoresat de tine, ca un nebun.

Suzane. E bine, atunci ce-ar voi să facă cu mine?

Marthe. Ce va face cu tine!... Oh!... nu pot... nu trebuie să!... Să șcii atîta numai, că bărbații sînt un nēm uricios.

(*Le Roman des Familles.*)

Trad. de

Vasile Gămulea.

Fido!...

Fido, Fido! Îți vine 'n minte

Când l'al nopții foc divin

În aceste locuri sfînte

Noi trăiam fără suspîn?

Când p'a lacului moi valuri

Noi în vas plutiam visând...

Și departe 'n giur pe maluri

Ne strigă frunța cîntînd?...

Atunci tôte, Fido dragă,

Aveau farmec... aveau graiu...

Căci iubiam... și lumea 'ntrégă

Ne zimbiă ca dulce raiu.

Ași pe lac, pe văi, pe coste

Veși ce neguri s'au estins?

Ah!... din înimele nôste

Iubirea de mult s'a stins!

Iason Bianco.

Migrările unei pietre prețioase.

Între deosebitele speșie de prețioase, cari atraseră atențiunea publicului la prima esposițiune industrială din Londra, se află și gema cea mai prețioasă a tesaurului de corônă engles. Diamantul poleit cu multă artă, acărui fașete (suprafecie) late respândiau în ochiul privitorului torinși de lumină întregi, produse o admirațiune generală prin splendorea sa neasemenaveră și prin pomposul seu joc de colori. El eră totdeuna punctul care atrăgea o mulțime mare de admiratori. Interesul, ce-l produse acésta piétră admirabilă, ar fi fost cu mult mai mare, dăcă pompoșă gemă ar fi putut enară istoria migrărilor ei. Un călător a aflat sôrtea

acestei pietre prețioase. Ea este așa de incurcată și adese-ori de o natură atât de admirabilă, încât cugetăm a auzi o fabulă din o mie și una de nopți.

Renumita gemă apare mai întâiu în India. Cumcă acesta i-ar fi patria adevărată, documentează numele, pe care l'a purtat mai întâiu și sub care încă și acum se numără între juvaerele de coronă englese. Koh-i-nur, adeca muntele de lumină, așa poate fi numită o gemă numai de un atare popor, carele se escită puternic de facultatea imaginativă ușor aprindătoare a Indienilor, de natura și de aparințele ei. De altcum e foarte verosimil, ca acest format pompos a naturii să descindă din munții indieni. Aceștia sânt cunoscuți ca avuți de pietri prețioase și se câștigă din pământ tesaurile mult dorite fără multă osteneală și săpare de mine împreună cu spese mari. În acest mod a putut veni la lumina zilei și Koh-i-nurul. Însă nici o enarare nu spune numele aflatărilor. Poate de acea nu, pentru că în India singur numai aflarea unui obiect prețios nu da încă dreptul de proprietate. Tesaurii poporului curseră toate fără excepțiune acolo, unde eră venerarea deităților, adeca în temple și în mâinile totdeauna deschise a preoților avari.

De aici începe existența lui Koh-i-nur a un ce public. El străluci mulți ani în capul diform al unui idol indian la Delhi, ochii căruia unul îl formă acesta gemă pe lângă alta de o valoare egală.

Însă timpuri grele veniră peste mărețul Delhi. Cete selbatice de Mongoli luară cu asalt acesta cetate splendidă. Cu toate aceste Mongolii lăsară de a exista serviciul lui Budha neimpedecat și mai departe, de și așezară în locul dinastiei indice alungate una din familia domnitoare a lor; însă, ca inimi declarati nascociră în mod astut, cumcă luclul peste măsură ar fi o respire nedemnă de adorarea deităților, pentru acea trebuie a se rentorče la o simplitate nobilă. Astfel fără multă rezervă scoseră Mongolii cei loiali ochii prețiosi a sermanului idol. Aceia de acum înainte se decoreze numai „idoli vii”. Din acest timp a dispărut soția lui Koh-i-nur. Pentru densusul însă se începe un timp de emigrări, până ce ajunge în tesaurul de coronă engles.

După devastarea templului lui Budha ajunse Koh-i-nurul în posesiunea chanului mongolesc de pe atunci Mahmud Badschah. Acestuia însă i-s'a răpit în un mod de tot astut: el devine o jertfă a curtoasiei mongolice. Anume Nadir, șahul din Persia veni ca oște la curtea din Delhi timp mai îndelungat. Deja de mult aușise el de piatra neasemenaveră, și decă nu rătăcim, visita lui fu numai pentru gema amintită. Însă norocul nu se părea a favorisa dorințele lui Nadir. El nu putu cel puțin să vedă prețiosa piatră. Însă cu cât ostenelele lui erau fără rezultat, cu atâta mai ardătoare fu dorința lui. În fine astutul Nadir isbuti să afle dela o camerieră, care eră introdusă în secretele chanului, cumcă Mahmud Badschah nici odată nu departează dela sine Koh-i-nurul, ci-l pörta în tot timpul în turbanul seu. Pe aceste, precum și pe curtoasia renumită alui Mahmud Badschah își basase Nadir planul seu.

Toate pregătirele pentru plecarea Persilor s'au pus în mișcare și Nadir veni la curte spre a face visita de despărțire. Mahmud Badschah a dat o festivitate strălucită în onoarea lui Nadir. Persianul apărü în cea mai strălucită gală regescă. Căciul sa din piele de oie indigenă, ce eră încungiurată superb de cingătoare regescă de aur, strălucia splendid de măgelele imprășciate din abundență. Mahmud Badschah însă, ca totdeauna purta turbanul, fără de care nu s'a vëdüt de mai mulți ani. Ambii domnitori vorbiră despre asigurările amicitiei. Scena eră grandioasă și fără dubietate de o mare însemnătate pentru curtenii indieni și persieni.

Însă cum se miră Mahmud Badschah, când Nadir amicul seu i propuse, ca conform datinei persice, să schimbe acoperemntul capului spre semn de eternă amicitie. Putut-a el să se opună seu să facă o față supărată unei propuneri atât de amicabile? Spre a se cugeta însă la acesta amicul seu nu-i lăsă timp. Cu o plecare amicabile presentază el căciula sa persică lui Mahmud Badschah, ier turbanul acestuia și-l pune pe cap cu o cutezare nobilă. Însă înșelatul nu-și tradase perderea prin nici o schimbare a feței. El și-ar fi pierdut din vëza sa de principe, decă ar fi fost vëdüt numai un moment predomnit de puterea patimei. Se dice, că acesta predominire alui Badschah escită dubietate în Nadir, cumcă întru adevër să fie ascunsă piatra cea prețiosă în turban; a cugetat, că planul lui cel astut s'a preveđüt și s'a înșelat. Însă numai puțin timp tortură acesta dubietate pe astutul persian. Abiä renturnat la cortul seu, cercetază internul turbanului. Spre cea mai mare bucurie a sa află acolo un pachet bine păstrat, în care eră Koh-i-nurul mult dorit. Superb de astuția succesă, porni Nadir numai de loc.

La mörtea lui Nadir își schimbă Koh-i-nurul posesorul seu. El fu vëndüt domnitorului Afghanistanilor, care residase în Kabul. De și a fost și aici espus la multe ispite, totuș remase timp îndelungat în mâinile șahului, până când cel din urmă din acestia, Schujah, la fuga sa din anul 1812 îl duse cu sine ieră în India, unde căută el scutire în Lahore, la curtea unui mic Sultan indian. Rundscht Singh, așa se numiä amicul de ospitalitate alui Schujah, aușise despre proprietatea prețiosă a oșpelui seu și pentru acea îl primi cu brațele deschise. Abiä însă se aședă Schujah în Lahore, când Rundscht Singh și începü a negoția cu el pentru predarea pietrei. Deöră-ce el vëdüt, că toate propunerile sale sânt respinse, încetä cu amicitia de ospitalitate și trämise pe nefericitul principe la Kaschmir în esil, răpindu-i și lumina ochilor, pe când muiera acestuia Begum cu curtea sa de tot restrinsă căpëtä locuință în Schadera.

Rundscht Singh, carele presupuse, că piatra prețiosă ar fi la acesta, încercä toate mijlocele spre a o aduce în posesiunea sa. Mai întâiu cugetase a-și ajunge scopul prin acea, că răpi nefericitei princese totă averea și bunetatea. O mulțime de pietri prețioase, obiecte de lucs, covöră etc. căđurä cu acesta ocașiune în mâna lui. O parte din celea răpite le innapoiä princesei Begum, juvaerelele însă toate curserä în visteria lui. Între acestea nu se aflase și atât de mult doritul Koh-i-nur. Supërat de nereușita planului seu, se decise Rundscht Singh a cântä pe alta cördă, de a störce cu puterea acea, ce princesa se opuse a dá de buna voie. El calculä la inima debilă a princesei, care ori-ce nenorocire, ce întimpinä pe servitorii ei, o simția ca și când ar fi a ei proprie,

Douë dintre damele celea mai fidele a princesei s'au aruncat în prinsöre și celorlalti servitori li s'a detras mâncarea. Begum fu privighiată förte sever și fiecare din visteria ei supuse celei mai stricte cercetări. Totodată lasä Rundscht Singh a i-se spune, cumcă numai predarea lui Koh-i-nur va puté îmbunetäți sörtea sa. Acesta tractare dură se părea a rumpe voința până aici nefrängibilă a princesei päräsite. Ea predase într' adevër unele pietri sultanului, între cari și un rubin de o frumșețe atât de perfectă, încat acesta l'a cređüt la început de diamantul mult dorit. Însă neincrederea sa se escită din nou, când un Indian, carele credea a fi vëdüt pe adevëratul Koh-i-nur în Kabul, afirmase, cumcă între pietrele predate nu se află și renumita juvaeră. La declararea facută, cumcă pietrele predate sânt nimicuri în comparare cu neintrecutul Koh-i-nur, cresc în Rundscht Singh pofta și mai tare și-și pro-

puse a tractă pe Begum fără totă rezervă. De aici înainte s'a ținut nefericita princesă sub paza cea mai strictă și s'a detras atât d'ensei, cât și pruncilor ei ori și ce nutremēt. Inse în contra așteptării se părea împreună cu suferințele princesei a crește și constanța ei. Două zile, fără de a se plânga, suportă cu pruncii sei torturile fōmei. Temēdu-se Rundscht Singh, ca nu cumva cerbicōsa princesă sē ducă secretul cu dēnsa în mormēt, apuca lucrul de alta lature și început cu rugări și apromisiuni. Față de o atare tractare se părea și Begum a fi mai simțitōre. Ea apromise a predă pe Koh-i-nur, decă Rundscht Singh se va obligă : a eliberă din prinsōre pe bărbatul ei și ai asemnă o rentă anuală.

Rundscht Singh de bucurie se învoi la tōte și demandase, ca numai decăt sē se elibereze Schujah din prinsōrea sa din Kaschmir. Când inse el repetise din nou princesei rugările sale, acēsta declară, că Koh-inurul nici nu se află în mânăle ei, ci de un timp îndelungat ar fi pemnorat la un neguțator din Kandahar (Kandahar) pentru asigurarea unei datorii însemnate. După acea furia sultanului înșelat causă din nou de tragerea mănării. Nimic inse nu putū frânge constanța princesei maltractate, și pōte, că Rundscht Singh cugētă sē abdică de posesiunea juvaerei prē renumite, când disperatul Schujah se oferi de buna voie a predă piētra.

Eră în 1 iuniu 1813, când Rundscht cu mai mulți credincioși a sei și cu unii juvelieri se duseră la șahul Schujah în Schadēra. Se salutară și ședură pe scaune. O tăcere mortală domniă în casa spațioasă; fie-care se părea a se sfii de a intrerupe tăcerea. Rundscht, de și impacient ținū a fi necuviincios unui principe a aminti mai întăiu despre obiectul, ce ocupase cugetele tuturoră. În fine făcū semn unuia dintre credincioșii sei spre a aminti lui Schujah scopul venirii lor. Șahul ochi unui sclav; acesta merse și se rențorse îndată cu un pachet mic, pe care-l puse între ambii principi. Ierăși reapărū linișcea de mai ante, ierăși trecură mai multe minute pline de așteptare. Nepăciența lui Rundscht îl sili în fine a face capet acestei stări pline de torturi. El dede un semn unuia dintre servitorii sei, de a redicā pachetul. Acesta ascultă și-l desfăcū. Piētra se arētă și fu recunoscută de Koh-i-nurul cel adevērat. Rundscht uitase tōte celea întēplate, privind piētra orbitōre. El intrerupse tăcerea și întrebă pe șah, ce preț poșede piētra. „Djuty“ ! * fu scurtul respuns.

Acēsta scenă făcū o impresiune nestērsă în cei presentī. Nobilitatea spiritului șahului nefericit, manierele sale de principe, ce impuneau respect facură sē amuțescă chiar srigarea de bucurie a avidului Rundscht Singh pentru ajungerea scopului seu, la care până acum s'a nisuit îndeșert.

Timp îndelungat remase Koh-i-nurul în Lahore între juvaerele de corōnă. După cucerirea Indiei de Englesi, tesaurul de corōnă s'a privit ca o predă a cuceritorilor și s'a transportat în Anglia. Acolo împodobeșce diamantul, ce emigrase așă de multe ori, capul reginei Angliei. Se vede dară, că și pietrele pot avē sōrtea lor.

V. Buta.

Comerciuul pērului.

Acest comerț are ca centru cel mai însemnat piața Parisului.

Pērul care se lucrēză aci provine mai întăiu din Francia, care are monopolul pērului mōle și fin; din Italia, care aduce un pēr lung negru; și în fine, din Germania de Nord, al cărei pēr este de culōre blondă

* O expresiune de dispreț.

sēu deschisă. Austria, Boemia, Rusia aduc un contingent forte mic.

Afară de întrebuintarea pērului pentru cōde de dōmne, peruci, bucle etc., s'au făcut încercări pentru ca pērul omeiesc sē fie întrebuintat și pentru țesături.

La cel din urmă congres al Asociațiunii britanice pentru desvoltarea șciințelor, ținut la Manchester, dī William Danson a supus esaminării membrilor congresului câteva specimene de articole fabricate din pēr.

D. William Danson a dis asemenea că sora sa a avut ideia d'a țese o stofă fină ca alpagaua, pentru care a întrebuintat 3500 livre de pēr.

Mai mult încă, a făcut două șaluri a căror bătēlă este de humbac, cari țin forte cald și sūnt nu se pōte mai trainice.

Trebue a combate o prejudecată forte respândită, care face sē se credă că pērul întrebuintat în comēciu este tăiat dela persōnele mōrte. Acēsta este o mare greșelă.

După documentele oficiale, pērul pus în fie-care an în comērciul Parisului este aprōpe de 100,000 chilogramme. La acēsta provenință forte eterogenă trebue sē mai adăugăm încă pērul cel mai frumos de prin comunitățile religiose.

De vr'o dece ani, China, unde câteva sute de milioane de locuitori trăiesc cu capul cu totul ras, espediēză o mare cantitate de pēr, care este puțin prețuit din causă că nu are calitățile pērului europenilor.

Căsătorīa din Japonia.

Occidentalii sūnt totdeuna atinși de starea de inferioritate a femeilor în țērile asiaticе, și sūnt cuprinși de milă la vederea condițiunii lor de supunere în mânăle despotice ale tiranilor de familie.

Femeile din Japonia fac excepțiune dela acēsta stare de lucruri generală; ele sūnt tratate cu respectul și considerațiunea datorită secului lor. În realitate, în Japonia ca și în America, sūnt stăpāne în casa lor.

Ele au mai multă libertate și în acelaș timp mai multă demnitate de cât tōte celelalte orientale; cu tōte acestea, nu se permite amicilor tineri ai celuialt sex sē fie primiți de ele cu aceeași libertate cu care se permite Americanilor; ele trebue asemenea sē aibă o causă binecuvēntată pentru ca sē se pōtă duce, sēu la plimbare sēu la teatru, însoțite d'un amic care le place.

Nu se aude nici-odată în familiile japoneze acele espresiuni dulci de dragoste sēu de simpatie cari sūnt permise în Statele-Unite. Iubirea este privită acolo ca un lucru prē delicat pentru ca sē se permită d'a fi arētată în fața amicilor, rudelor sēu părinților.

Urmările sūnt că forte rar se vede ca, căsătorīa în Japonia, sē fie fructul unei inclinațiuni mutuale; ea este, în general, o afacere a cărei conducere este lăsată cu totul în mânăle familiilor și, ceea ce este curios, e că numărul căsătorīilor nenorocite sēu nirilor reu eșite este cu mult mai mic în Japonia de cât în America, unde căsătorīa nu este de cât rezultatul unei lungi cunoșcințe ș'a unei iubiri reciproce.

C u g e t ă r i.

Toți întrebăm : e bogat ? Nimeni : e virtuos ?

A primī o binefacere, este a-și vinde libertatea.

O imputare în nenorocire este o cruțime.

O femei urită, este cea mai frumōsă... dintre maimuțe.

Despărțiți lemnele, veți stinge mai ușor focul.

Își mărturiseșce crima, acela care fuga pentru a nu fi judecat.

Cronică bucureșcă.

8/20 novembre.

(Triste amintiri. — O copilă poetă. — Noutăți literare.)

Ca și tainele vieții, neînțeles e firul care legă feliurite întâmplări ale ei! Joi seara, trecând pe la Salon, am găsit pe sculptorul Georgescu, întors de curând dela Paris unde și-a săvârșit studiile artistice sub direcțiunea lui Delaplanche și Dumont, lucrând la un bust superb al lui Pascaly, artistul pe care tot într-o joi seară l'am admirat în cea mai originală, și prin urmare în cea mai frumoasă, din creațiunile sale: în rolul lui „Lăpușneanu“, domnul Moldovei.*

Di Georgescu a fost însărcinat de direcțiunea teatrelor cu executarea acestui bust merit a fi așezat în foierul Teatrului Național. Astăzi, ziua onomastică a artistului a cărui pierdere e atât de regretată, bustul e aproape terminat. Asta e pôte singura și a numelui seu care nu i-a mai adus vr'o nenorocire drept dar, și asta pentru că el e acum acolo unde nenorocirea nu pôte ajunge, căci e departe de lumea asupra căreia ea și-a întemeiat împărăția.

Mi-aduc aminte, că — astăzi e anul — me dusem să-l văd și să-i exprim urările mele. L'am găsit abătut: dulcea-i copilă, drăgălașa Marta, ângerul mângâietor în viața-i amărită, eră greu bolnavă. Anghina, acesta bôlă hidôsă iubitoare de copii, petrunsesse în cuibul de fragede odrasle unde copila eră dată la învățatură, și se aninase de grumazii celei mai mândre. Tatăl o văduse și, cu tôte asigurările ce i se dedese, eră nelinișcit. „Totdeuna ziua numelui meu mi-a fost spre nenorocire! — fu răspunsul lui la îmbărbătările ce me cercam să-i aduc.

Eră Duminecă și în seara aceea se juca la Teatrul Național „Curierul de Lyon“. Înainte de a veni la teatru, artistul trecu pe la școlă unde Marta se găsea bolnavă, ca să vedă cum i mai este. O află mai bine. Plin de speranță, că va fi mântuită, se ivi pe scenă. Cunoșceți pôte data acestei sfâșietore drame: Lesurques, cel mai onest dintre ômeni și cel mai fericit dintre părinți, printr'o nenorocită asemănare la chip cu Dubosq. ucigătorul Curierului de Lyon, e smuls din mijlocul iubitorilor sei copii și tărit la eșafod.

Cătră 10 ôre o șoptă de jale se răspândi în sală: Marta murise! Vestea de nenorocire se răspândi cu iuțela fulgerului: toți o șciau, numai sërmanului părinte toți se ferise de a i-o duce. Ietă acum scena unde Lesurques, osândit la mörte, de și cu totul nevinovat, își ia adio dela fiica sa îmbrățișând-o pentru cea din urmă ôră. Atâta veritate, atât sentiment eră în jocul artistului, căruia înima-i spunea pôte că cu câteva momente mai înainte îmbrățișase cu adevărat pentru cea din urmă ôră pe iubita-i Marta, căruia o voce ascunsă i vestia pôte nenorocirea care-l lovise, în cât sala întregă, șciind că durerea lui nu mai eră durerea unui artist, ci a unui părinte care în adevăr se despărțise pentru totdeuna de copila sa, eră mișcată până la lacrimă. Nici odată emoțiune produsă de vr'un artist în inimile spectatorilor n'a fost mai adâncă, mai vie ca în seara de 8 novembre 1881! Ochii tuturor, obraji multora, erau plini de lacrimi. Toți plângeau, plângeam și eu!

* „Lăpușneanu“, tragedie în cinci acte (în versuri) de Iuliu I. Roșca.

Dar de ce în a mea minte aste amintiri se string?
Las să urle vântu-n stâncă, las' să gêmă valu-n mare,
Ieră voi ve reîntörceți, amintiri întristătore,
Vreu să cuget, nu să plâng! *

*

Acesta nemăsurată pierdere, trebuia să dea cea din urmă sguđuire artistului, cu totul sdruncinat de atâte decepțiuni amare, de atâte suferinți crude! Din seara aceea, aproape șese luni artistul n'a mai pășit spre rampă! „Doi sergenți“, piesă din repertoriul lui Rossi, a fost cea din urmă în care Bucureșcenii au mai văduț pe Pascaly. Un an nu s'a scurs încă de când Marta părăsise pe iubitu-i tată, și acesta plecă s'o găsească, de sigur în corul ângerilor, căci acolo eră locul ei. O! da! ea ar fi putut prę bine să ne spună când ne-a părăsit:

„Ângerăș, lăsat-am cerul
Să viu p'ast pământ de dor,
Și-astăzi, străbătând eterul,
Ier spre cer iau linu-mi sbor“. **

Mörtea lui, urmând atât de aproape pe aceea a copilei sale, mi-aduce-aminte aceste versuri pe cari oricine le pôte citi, în ograda bisericei Icôna, d'aci, pe mormântul care păstrează remășitele dulcelui poet Alexandru Sihleanu, (autorul „Armoniilor intime“) și ale tatălui seu:

N'a trecut anul și-al seu părinte
Sub astă îl insoți.
O, voi ce treceți pe la morminte,
Său-flori, său lacrimi vërșați aci!

*

Și pentru că sânt la capitolul versurilor, ietă să vă spun că tocmai am de năntea mea un text de mōdeste încercări poetice. Antorelor, căci ele sânt opera unei gingașe dșore, care n'a publicat pân acum nici un vers, a bine-voit să mă onoreze cu increderea dsale, confiându-mi pentru câte-va ðile paginile în cari își reversă inspirațiunile-i drăgălașe.

Mă simț prę fericit, că sânt cel de'ntăiu care, profitând de increderea tinerei-poete și abusând pôte de acesta incredere, pot împărțasi cetitorilor mei câte-va note din ciripitul duios al acestui talent născând.

E mică, dar e prețiosă colecțiunea de față, căci ea-i un modest tesaur de simțiminte fragede, de gândiri nobile. Tinera scriitoare a avut cumplita nefericire de a fi lipsită din cea mai fragedă vërștă de mângâierile duiöse ale unei mame Vai! mörtea nu e 'n lume de cât numai pentru a rupe legăturile cele mai scumpe nouă, de cât numai pentru a ne principui perderi dureröse! Ast-fettonul general al aproape tuturor bucăților ce alcătuiesc buchetul de versuri al gingașei poete, este jalea acestei perderi a unei mame iubite, cea mai mare negreșit pentru ori-ce copil, căci, pentru a cedă cuvântul poesiei:

E dulce-a aurorei privire matinală,
E dulce o modestă zimbire virginală,
Mai dulce-i îns'al mamei suris duios, cerese,
Suris ce-adene pętrunde un pept copilăresc.

Când jugul suferinței te-apesă, te zdrobesce,
Când ea, fără 'ndurare cumplit te chinuiesce,
La sînul mami-atunce grabesci a alergă,
Șciind că-o mângâiere la densa vei allă.
etc.

* Lamartine: „Le premier regret“.

** „Sacrificiu pentru Sacrificiu“, roman original de Iuliu I. Roșca. Epitaf.

In bucata: „Feciōra și Ȃngerul“ ecă ce respunde copila Ȃngerului care trimis de ceruri ca s'î aducă o mȂngȂiere, o 'ntrebă de ce e tristă, de ce plȂnge:

De mult imi rȂpi cerul o mamă mult duiōsă
Și vai! d'aunei zedarnic în lune rȂtȂcesc:
Ca flōrea de pe cȂmpuri în dor me vesceșesc!

CȂci singura-mi avere, cȂci singuru-mi amor,
Erau al mamei mele sia dulce, iubitor.
Și ađi, de ea departe, suspin neîncetat:
Ca sulletu-mi, și corpu-mi în doliu e'ngropat!

„Captivul“ revērsȂndu-si jalea prin cȂntece duiōse în sinul strȂinȂtȂții, inchieie cu acēsta frumōsă strofă:

DepȂrtat de țērȂ, de casa-mi iubitȂ,
Pe grōpa mea nimeni nu va pune flori
Și de scumpe lacrimi nu va fi stropitȂ . . .
Jalnic e'n robie, ca mine, sē mori!

GȂsesc în multe din bucȂțile tinerei scriitōre fȂr-mecȂtōrea melancolie a lui Millevoeye. DovēdȂ urmȂtōrele versuri cari sunt bune sorori cu „CȂderea frunțelor.“

CȂnd vȂntul șuierȂ prin vale,
CȂnd frunța cade'n a mea cale,
Atuncea crud inima-mi plȂnge
Și sub al morții jug se frȂnge.
etc.

ȂncȂ una din cele mai frumōse e și „Cerșetorul“ pe care tinēra poetȂ ni-l zugrȂvesce cu mult adevēr:

Zdrobit de suferințe, priviți-l cum cerșesce
La ușa celui mȂndru, avut și desfētat . . .
Lipsit de mȂngȂiere, persecutat de sōrtȂ,
Cu jale se tȂresce din pōrtȂ pȂnȂ'n pōrtȂ,
Dar' vai! lȂ sale plȂngeri ori-care trecōtor
Ȃ surd, sēu ocolesce pe bietul cerșetor!
etc.

DȂcȂ spațiul restrins de care dispun nu m'ar nevoi sē contenesce acȂ cu citațiunile, apoi aș citȂ mereu și credeți cȂ aș avē ce. Totuși, inchieiȂnd, nu me pot opri de a-mi destȂinui neclintita credinȂ ce am cȂ, stȂruind cu sirguinȂ pe acēsta fermecȂtōre cale a poesiei, gingașa scriitōre ne va putē da cu timpul produciuni cari vor fi adevērate mȂrgȂritare de mare preț, și de a-i exprima, odatȂ cu elogiile nōstre pentru aceste de'ntēi incercȂri și ale nōstre incurȂgiȂri de a cȂutȂ s'ajungȂ tinȂța, menirea ce-i este 'nsēmȂnatȂ de sus.

NoutȂți literare:

Libraria Haiman ne pregȂtesce o frumōsȂ surprindere: peste cȂte-va țile va eși la luminȂ, în editura sa „Literatura popularȂ romȂnȂ“, un fōrte interesant studiu de d. M. Gaster, doctor în litere și filosofie, și „Poesiile complete“, adica atȂt cele publicate, cȂt și cele nepublicate ȂncȂ, ale lui Carol Scrob.

Cunoscēți parte din scrierile acestui din urmȂ și cele cunoscute incredinȂndu-ne pe deplin despre meritul celor necunoscute, nu me voiu ocupa mai mult a vi le recomandȂ. Voi spune dar cȂte-va cuvinte despre lucrarea dlui Gaster.

Titlul cȂrții: „Literatura popularȂ romȂnȂ“ des-tȂinuiescce în destul obiectul ei. Autorul își imparte lucrarea în trei mari clase: literatura esteticȂ sēu romanticȂ, literatura eticȂ și literatura religiōsȂ. În cea esteticȂ, ni se arȂtȂ atȂt șirul romanțelor cȂt și cuprinsul lor. Dl. Gaster urmȂresce aceste romanțe pȂnȂ la isvorul lor, și cautȂ a demonștrȂ 'influența ce au exercitat asupra *fantasiei* poporului romȂn, dȂnd naștere cu in-

cetul la *novele, povesti, basme și snōce* și a ne convinge „de fluctuațiunea vecinicȂ ce esistȂ în literatura popularȂ și de acea de multiplele legȂturi ce lȂgȂ și unesc un popor de altul, o carte de alta, o inchieuire de alta.“

CȂt despre literatura religiōsȂ și cea eticȂ, „care din partea ei stȂ în legȂturȂ intimȂ atȂt cu cea esteticȂ cȂt și cu cea religiōsȂ“, titlurile arȂtȂ indetial cuprinsul lor.

Dar ceea ce e și mai interesant, e cȂ dl. Gaster nu atinge în lucrarea dsale numai literatura scrisȂ, dar' și pe cea nescrisȂ. Dsa este un neobosit cercetȂtor pe acest din urmȂ teren, și nu sciū un manuscris romȂnesc care sē nu-l fie cunoscut. De cȂte ori nu l'am gȂsit rēșcolind prin vechiturile trențuite ale buchmistilor, vr'o fōie de-acum cȂte-va vȂcuri! Și pot afirmȂ, cȂ dsa e cel mai bogat în manuscrisuri vechi romȂnesci, dintre bieții muritori.

Deci ast-fel fiind, nu putem așceptȂ de cȂt cu cea mai mare nerȂbdare eșirea la ivelȂ a operei dsale menitȂ a revērsȂ multȂ luminȂ asupra trecutului literaturii nōstre!

A. C. Șor.

Convorbiri igienice.

(Ministrul Trefort și igienȂ. — Maghiarii ieu esemplu dela romȂni, — Higiena în șcōlele romȂnesci. — Manuale. — „Secțiunile șciințifice“ ale Asociațiunii transilvane. — „Familiar“. — NițicȂ criticȂ.)

Higieia, țina sȂnȂtȂții, fiica lui Esculap, sērbȂzȂ țile de triumf în totȂ lumea civilizȂtȂ. InvēțȂtura care i s'a dedicat: igienȂa prinde rȂdȂcini din ce în ce. Studiu ȂncȂ nou, a fȂcut într'un timp relativ fōrte scurt, progrese nemȂrginite. La noi în țērȂ, unde rezultatele civilizȂțiunii ȂncȂ nu prē strȂbat cu repeziune, pe terenul igieniei a început o mișcare, am pute țice o reacțiune sȂnȂtōsȂ.

Numerarea popōrelor ce s'a fȂcut în anii trecuți în statul maghiar a scos la luminȂ un rezultat prē puțin imbucurȂtor: Poporațiunea scade, seu cel puțin stagnezȂ, ceea ce e egal cu o scȂdere lentȂ. În vederea acestui fapt ingrigitor, ministrul de cult și instrucțiune Trefort se adresȂzȂ cȂtrȂ profesorul de igienȂa al universitȂții din Budapeșta, cerēndu-i desfȂșurȂrea cauzelor pentru cari poporațiunea țērȂi se micșorezȂ? Dr. Fodor respunde într'un memorand pe cȂt de bogat în idei șciințifice, pe atȂt de drastic-sincer în descoperirea și espunerea lucrurilor adevērate. În Europa, dupȂ țisa lui Fodor, abia se va mai gȂsi un stat unde guvernul și corpurile legiuitōre sē desconsiderȂ în asemenea mȂsurȂ salutea sanitarȂ a cetȂșenilor, ca în Ungaria. Ca la noi, la nimenea.

Ca sē-i facȂ sē simtȂ cȂt mai amar compatrioții sei pedēpsȂ acestei nepȂsȂri, eruditul profesor se provocȂ la RomȂnia: „Pe cȂnd RomȂnia, acēsta țērȂ micȂ, dar plinȂ de viețȂ (életvaló) are un consiliu sanitar de stat, care incurge în mod activ în adacerile igienice ale țērȂi, la noi acēsta corporațiune esistȂ numai de nume, avēnd a vorbi numai atunci cȂnd este întrebȂtȂ.“

E bine sē notȂm, cȂ între frații nōștri maghiari ȂncȂ se aflȂ cȂte unul, care cutȂzȂ a recunōșce în public, cȂ și la romȂni se gȂseșce ceva bun și demn de imitat.

Memorandul acēsta a avut un succes strȂlucit și grabnic. Toți episcopii, prelații bisericeșci și autoritȂțile cari stau în fruntea facultȂților de teologie și a seminarilor se pomenirȂ de odatȂ cu o ordinațiune a ministrului, cȂ studiul igieniei are a sē introduce de aci

înainte nu numai în preparandii (școli normale) și gimnasia (licee), ci și în seminarie și facultățile de teologie. Se pretinde încă ca acest studiu să se propună cât se poate de estins. Ministrul dăce în ordinațiunea sa, că până acuma nici în o școală seminarială nu s'a propus igiena. Decu eră Esc. Sa drept, buna oră ca profesorul Fodor, trebuia să dăcă, că la elevii teologici romani din Arad se propune de 4 ani igiena, fără a fi fost impusă de guvern.

Igiena a introdus-o ministrul și chiar la facultatea juridică din Budapesta, angajând pentru acesta catedră pre însuși prof. Fodor. Ministrul crede, nu fără cuvânt, că tot omul cult are trebuință de cunoștința legilor sănătății. Unu bărbat învățat a dăc că nu e om cult acela care până la etatea de 30 de ani n'a învățat a-si cunoșce mașina corpului seu intratăta, ca să scie ce-i priesce și ce e vătămătoriu pentru dēnsa.

*

Cu multă bucurie observăm, că si la noi românii a pētruns vocea timpului. Congresul economic din Iași s'a ocupat si de igienă, ca de o condițiune de frunte a bunăstării și fericirii poporului român. Cere congresul introducerea igienei în tōte școlile gradat începēnd dela școla primară.

Ier conferința preotēscă-învēțătorească a protopopiatului român or. din Timișora, precum cetim în „Biserica și școla,” a decis a cere asemenea introducerea studinului igienei ca disciplină obligătore în școlile nōstre populare. „Catechismul sănătății” alătura cu catechismul religiunei! Fie-iertatul Dr. Vassici încă înainte cu 50 de ani a scris un mic manual cu titlul citat, dar din care, după cum mi-s'a plāns puțin înainte de mōrtea sa încă avea o mare gramadă de esemplare de vëndut.

Asociațiunea transilvană încă avu nobila intențiune d'a promovă învățatura regulilor sanitare, și a scris un concurs, punēnd un premiu pentru cea mai bună igienă populară cu privire la combaterea alcoolismului. Durere că la intențiune și la scrierea concursului a ramas. — Treba s'a sleit. Sē sperăm, că „Sectiunile științifice” (!) ale Asociațiunei se vor îngriji ca pe viitoriu premiul să fie cui a se da.

În fine trebuie să fac complimentele mele redactorului „Familiei” care nisuieste a satisface tuturor recerințelor unui public cetitor cu gust bun.

În colōnele „Familiei” adese-ori găsim articli igienici fōrte instructivi, scriși de specialiști ca colegii mei Dr. Moga, Dr. Crainicean și alții.

De ar avē măcar satisfacțiunea morală ca acesti articli să fie cât de mult cetiti. — Nu tot cetitoriul are gust pentru lectură mult puțin didactică. — Cei mai mulți cari citescu foile nōstre beletristice caută lectură așa numită „usoră” care propriaminte e „șorăteacă.”

Nu așa e la străini. Acolo veri-care fōie beletristică are calaboratorii sei din sfera igienei. Toți profesorii de facultăți, medici de frunte nu pregetă a infră câte o schiță igienică în diuarele de bună reputațiune. Și acesta cât de des.

*

O mică critică. Dl Dr. I. Moga în seria articliilor intitulată „Dietetica diverselor organe ale corpului nostru” și anume în decursul capitlului „Dietetica pelei” susține un neadevăr pe care pentru că l'am cetit nu-l pot trece cu vederea. . . . „tōte băile minerale sunt numai niste aplicațiuni chimerice” dăce stimatul meu coleg. Rog pre on cetitori de ambele secse să nu-i-o credă asta, pentru că deu neadever grăiesce gura lui. Fără să mai lungese vorba îi respond numai atăta, că ce ar face medicii practici de pe la orașe și chiar sate cu mulțimea pacienților cari luni întregi îi molestăză cu

bōlele lor chronice, ce ar face cu ei, după ce totă apateca nu i-au folosit nimic, — dēcă n'ar fi ultimul refugiu: băile minerale, de unde cele mai multe-ori se întore acasă povestind despre „minunile” apei cutare și cutare! Pentru că fisiologii n'au reușit încă a descoperi legiōnele misterielor naturei, de aci nu urmēză că acestea misterii nu exist. Intrebe Dr. Moga mulțimea șchopilor și neputincioșilor cari merg cu cārja la Mehadia și se întore d'acolō fără ea și de secur respunsul va fi cu totul altul decât că „băile minerale sunt numai niste aplicațiuni chimerice.”

Dr. G. Vuia.

E e h o.

Domnișōra A., care nu pré eră frumōsă, care însă totuș pretindea că-i frumōsă, întrebă într-una din țile de preotul confesator care viniă în pension :

— Este păcat a crede, că sunt frumōsă ?

— Ba, ci numai greșelă.

*

Un bancar se plāngea unui amic, că întreprinderile neisbutite l'au nenorocit.

— Și acuma, — încheiă dēnsul, — n'am decât această mângăiere.

Și după aceste vorbe scōse un revolver.

— Nenorocitul, ce vrei! Dōră să te omori ?

— Ba, vreu să ț-i-l vënd cu 10 fl. Cumperă-l!

*

Dna X. nu se mulțameșce, că are echipage și toalete; are și salon de recepțiune. Dar nu vine nimeni.

Douē din bunele-i amice, vorbese despre dēnsa.

— Șci, — dăce una, — că și-a ficsat o ț de . . .

— Da, o ț de . . . decepțiune.

*

Respuns ofensator.

A: Veđut-ai cometa cea din urmă ?

B: Cređi dōră, că me 'ntore acasă după patru ore deminēța ?

Literatura și arte.

Dl T. V. Păcățian a scos de sub tipariu un volum de versuri sub titlul: „Flori de tōmnă”. Cartea conține, afară de câteva bālade, tot piese lirice, și se 'mparte astfel: Prefață, D'ale mele, Amor, Tragedie, Lăcrimiōre, Ei, Marica, Diverse. Prețul 1 fl. Editura autorului.

Călindar glumeț. A eșit de sub tipariu: „*Catustihul Dracului*”, călindar glumeț pe anul 1883 pentru omeni serioși compus de Un drăculeț cu pērul creț. Acest călindar, cu cuprins de 5 cōle, afară de partea calendaristică, conține o mulțime de istorii glumețe, menunțșuri vesele, poesii amuzante, anecdote și 25 *de ilustrațiuni umoristice*. Prețul unui esemplar e 40 cr. Se află de vëndare la administrațiunea „Familiei” în Oradea-mare. Pe poștă mai puțin decât 5 esemplare nu se trāmit. Colectanții primesc dela 10 esemplare unul, al 11-le, gratuit.

„**Fōie bisericescă.**” Acesta va fi titlul unei foi nōue, care va apăre din 1 ianuarie la Blaș, redactată de dl profesor seminarial dr. Alesandru Grama. Va apăre de douē ori pe lună și prețul de prenumerațiune va fi 3 fl. pe anul întreg. Redacțiunea se compune din un consorțiu de specialitate: profesori dela instituttele de învățământ din Blaș și alți bărbați. Președintele consorțiuului este canonicul dr. Ioan Rațiu.

„**Fōia școlastică**” va reapăre la Blaș în prima ianuarie. Se va edă de cătră un consorțiu de bărbați

din corpul didactic din Blaș sub auspiciile consistoriului mitropolitan de acolo. Fôia acésta va cuprinde următoarele: chestiuni generale școlare și culturale, studii generale pedagogico-didactice și metodice, limba română și stilistica, istorie și geografie, științele naturale, economie rurală, economie națională și statistică, corespunzătoare, recenzii și critice, sciri diverse, bibliografie, concursuri etc. Va eși de două ori pe lună, prețul pe anul întreg va fi 2 fl. redactorul va fi dl Ioan German profesor gimnazial, președintele consorțiului dl canonic dr. Ioan Rațiu.

Mostre de dialectul Macedo-Roman: Partea II. Basme și poezii populare, culese și traduse de Vanghelie Petrescu (Crușoven), a eșit de sub tipariu la București, editura librăriei Socec & C-na 7 Calea Victoriei.

„Columna lui Trăian“, a cărei reaparițiune s'a anunțat în nrul trecut al foii noastre, ni-a sosit. Nr. 7—9 conține lucrării de dnii: Dr. Brandza, B. P. Hășdău, Climescu, Curpân, Petrov și Păt, N. Densușan, G. Chițu, N. Ionescu, P. Ispirescu, Zilot Românul (o cronică inedită), I. Bian, T. Gesticone, — și o cronică literară. Abonamentele la acésta revistă se primesc numai pe an: 20 lei pentru România, 30 franci pentru străinătate.

Diare noue. În săptămâna trecută au apărut următoarele diare noue, în România: „Mahalagiôica“ diar umoristic la București, „Piteștenu“ la Pitești, care va eși de două ori pe săptămână.

C e e n o u ?

Reuniunea femeilor române din Brașov a ținut adunarea sa generală la 7/19 novembre. În anul trecut Reuniunea a dat următoarele ajutoare: școlii de fetițe din Brașov 800 fl., celeia din Blaș 400 fl., celeia din Sibiu 300 fl., celeia din Cămpeni 50 fl. Averea Reuniunii, administrată prin dna cassieră Agnes Dușoiu, a fost la încheierea socotelor 38,567 fl. 49 cr. comitetul pe cei trei ani următori s'a compus astfel: dnele Maria Secarean, Elena Sotir, Eufrosina T. G. Ioan, Hareti Stanescu, Agnes Dușoiu, Paraschiva Iosif, Veturia Neagoe, Maria Alexi, Elena Dima, Ecaterina Archimandrescu, Hareti Nemes, Elena Voina. Comitetul acesta s'a constituit astfel: presidentă dna Maria Secarean, cassieră dna Agnes Dușoiu, secretar se realese dl dr. Nicolae Pop.

Statua lui Lazar. Comitetul instituit la București pentru ridicarea statuei lui George Lazar a pus la concurs între artiștii români schița pentru monumentul lui Lazar, mai înainte de a se comandă acest monument vr'unui artist român sêu străin. Concurenții pot simbolisă prin două bas-reliefuri scene din viața lui: de. e. George Lazar înaintea auditoriului seu, — plecarea sa din țară.

Bal române în Cluș. Societatea „Julia“ a studenților români dela universitatea din Cluș a și decis ca concertul seu însoțit de bal în anul viitor să se țină în 1 martie. Comitetul arangiător s'a constituit astfel: președinte T. Mihalyi, vice-președinte D. Ciuta, secretar I. Turcu, cassar I. Marincea, controlor E. Negruț.

Tablou pus la loterie. Dl Sava Henția, autorul imosantului tablou istoric: „Intrarea triumfală a lui Trăian în Sarmisegethusa“, care este espus la esposițiunea artiștilor în viață din București, a hotărît a pune la loterie acest frumos tablou, care are 5 metri de lungime și 4 de înălțime. Fie-care numer costă 5 lei și posesorului de un număr se dă o reproducere fotografică în miniatură a tabloului. Biletele se vënd la magazinul Gebauer.

Statua lui Stroe Buzescu. „Gazeta Valcei“ primesce scirea, că consiliul general al aceluia județ ar fi alocat în bugetul seu o sumă ôre-care pentru ridicarea unei statue equestre Stolnicului Stroe Buzescu, ale cărui ramășițe sânt depuse în biserica din comuna Stanesci, aceluia județ. Consiliul a ales o comisiune compusă din persoane respectate în județ, care prin subscrieri și alte mijloce să adune bani pentru ridicarea statuei.

G h i c i t u r ă

De Matilda Popa.

U, re, a, car, ie, er, te, o, mu, io, tren, ra, nan, rad, pâr, re, di, mi, na, e, ulm, li, reu, dor, o, ri, res, ne, ge, a, ba, gi, cin.

Din aceste 33 de silabe se se formeze 13 cuvinte ale caror litere inițiali cetite de sus în jos se de numele unui renumit filolog român, ier cele finali cetite din jos în sus numele unui brav poet român.

Însemnătatea cuvintelor:

1. Un comitat în Ungaria. 2. O suferință ce a fost pentru popor. 3. Un riu în Ardel. 4. Un scriitor bisericesc. 5. Un nume bărbătesc. 6. Numele unui popor vechiu. 7. Unu arbore. 8. Unu grad din ierarhie. 9. Un profet mare. 10. Cel mai frumos ornament a damelor. 11. O cetate în Ungaria. 12. Un filosof mare frances. 13. O patimă ce domnesce în an.

Termnul de deslegare e 7 decembre. Ca totdeauna, și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

Deslegarea ghicirei din nr. 43: „Timiș, Religie, Arab, Ioane, Ananas, Nanian, Dalmația, Ogar, Dania, Alac.“

Literele inițiale cetite de sus în jos dau numele: „Trăian Doda.“ — ier cele finale cetite din jos în sus dau orașul „Caransebes.“

Bine au deslegat-o dômnele și domnișorele: Eufrosina Popescu, Minodora Micunescu, Iosefina Pop, Aurelia și Virginia German, Mariôra Vuculescu. Amalia Crișan, Todora Anca.

Premiul l'a câștigat domnișora Todora Anca.

*

Cuvintele preținse în ghicitura din nr. 45 sânt:

1) Un poet român. 2) Un mare imperat European. 3) O dorință. 4) Fundatorii unei cetăți. 5) Un mare beliduce grec. 6) Un general rusesc. 7) Un proroc. 8) Un regat în Europa. 9) Un principe moldoven. 10) O capitală în Europa. 11) Un munte în Transilvania. 12) Un nume femeiesc. 13) Un instrument trebuincios. 14) O literă.

Călin darul săptămânei.

Țiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sôrele resare	Sôrele apune
Duminecă	14	26	† S. Apost. Filipu	7 36	3 57
Luni	15	27	M. Furie post. Nasc.	7 38	3 56
Martți	16	28	† Apost. Matei	7 38	3 55
Mercuri	17	29	P. Gregor. Ep. Neoc.	7 40	3 54
Joi	18	30	M. Platon	7 41	3 54
Vineri	19	1	Pror. Avdin	7 43	3 54
Sâmbetă	20	2	Cuv. Greg. Decap.	7 45	3 53

Proprietar, redactor respunzător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollôsy în Oradea-mare. Strada principală nr. 274.